

АКТ
лісопатологічного обстеження насаджень
Тетерівського надлісництва філії «Столичний лісовий офіс»
ДП «Ліси України» на предмет призначення суцільної санітарної рубки

05 лютого 2026

с. Пісківка

Згідно листа Тетерівського надлісництва філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України» № 2066/40.1.9-2026 від 05.02.2026 року та наказу про утворення комісії з обстеження насаджень №226/40.1.9 від 04.02.2026, згідно Санітарних правил в лісах України, затверджених постановою Кабінету міністрів України № 555 від 27.07.1995 (далі Перила) , комісією в складі: начальника управління інфраструктурного розвитку та житлово-комунального господарства Бородянської селищної ради Юлії РОЗПАЧЕНЮК, в.о. начальника відділу землевпорядкування комунальної власності, благоустрою, та екології Пісківської селищної ради Катерини СІНІЛЬНИК, начальника відділу охорони та захисту лісів Центрального міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства Сергія СІРИКА, провідного інженера-лісопатолога державного спеціалізованого лісозахисного підприємства «Київлісозахист» (далі - ДСЛП «Київлісозахист») Олени СУСЬКОЇ, начальника Тетерівського надлісництва філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України» Сергія ФЕДОРЕНКА, інженера з охорони та захисту лісу I категорії філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України» Дмитра КЛЕЩА, лісничого Поташнянського лісництва Ігоря ГАЙДАЄНКА, лісничого Тетерівського лісництва Олександра ОБОДЗІНСЬКОГО провели лісопатологічне обстеження насаджень Тетерівського надлісництва філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України» на предмет призначення суцільної санітарної рубки (далі ССР) у 2026 році.

Коротка таксаційна характеристика ділянок лісу, які за санітарним станом потребують ССР, наведена за матеріалами базового лісовпорядкування 2015 року.

Результати обстеження:

Поташнянське лісництво

Категорія лісів – експлуатаційні

Квартал 103 виділ 23 площа 1,4 га, склад – 10СЗ+БП+ДЗ, вік - 55 років, повнота - 0.75, бонітет – 1Б, середня висота - 27 м, середній діаметр - 30 см, тип лісу – СЗГДС, підріст 9ДЧР1ДЗ, 15 років, висота 7м, 1,3 тис. шт/га, підлісок КУЛ, ГРЗ зімкнутість 0,20. В південно-західній частині виділу на ділянці (2) на площі 0.6 га спостерігається всихання дерев сосни. Причиною всихання є пошкодження деревостану **пожежею минулих років в наслідок бойових дій**. Запас деревини, що підлягає вирубуванню 112 м³/га.

Обстежені насадження характеризуються незадовільним санітарним станом – всиханням сильної інтенсивності за причиною пошкодження пожежею. Характер всихання дерев - суцільний.

Причиною погіршення санітарного стану є пошкодження лісовою пожежею минулих років (2022 р.) сильного ступеню в наслідок бойових дій. На пожежу складено акт лісопатологічного обстеження насаджень, які були пошкоджені внаслідок бойових дій від 05.07.2022 року. Деревостан характеризується суцільним всиханням соснових та листяних дерев внаслідок пошкодження лісовою пожежею сильного ступеню. Характер розподілу сухостійних та всихаючих дерев куртинний та суцільний. Висота нагарів на стовбурах більше 1,5 м, обпал кореневої шийки (з відмиранням камбію) більше 3/4 периметра. На більшій частині дерев сосни хвоя відсутня, на поодиноких сильно ослаблених пожежею стала жовто-зеленою або вже рудою. Дерев заселені або відпрацьовані комплексом стовбурових шкідників: дерева сосни звичайної - синя соснова златка, додатково личинками соснових вусачів, в сильному ступені. Відбувається відшарування кори на стовбурах. Також внутрішні тканини стовбурів в місцях поширення личинкових ходів шкідників-ксилофагів характеризуються наявністю «синяви», яка характерна при поширенні її збудників - офіостомових грибів. Дерев інших лісотвірних порід (берези повислої, дубів червоного та звичайного) відпрацьовані комплексом стовбурових шкідників. На деревах листяних порід в межах обгорілих ділянок стовбурів наявні плодові тіла дереворуйнівних грибів. В подальшому в насадженні пошкодженому лісовою пожежею є висока ймовірність відпаду та утворення захаращеності.

Тетерівське лісництво Категорія лісів – експлуатаційні

Квартал 8 виділ 35 площа 4,2 га, склад - 9С31БП+ДЗ, вік - 66 років, повнота - 0,85, бонітет – 1А, середня висота - 27 м, середній діаметр - 30 см, тип лісу – В2ДС, підлісок КУЛ, зімкнутість 0,20. В північній частині виділу на ділянці (1) на площі 0,2 га спостерігається всихання дерев сосни. Причиною всихання є пошкодження ослабленого деревостану **кореневою губкою та стовбуровими шкідниками** (великий та малий соснові лубоїди). Запас деревини, що підлягає вирубуванню 340 м³/га.

В даному насадженні виявлено осередок кореневої губки (*Heterobasidion annosum*), (далі КГ). Спостерігається осередковий характер всихання. Характерною візуальною ознакою є наявність вітровальних та дерев з помітним нахилом від вертикальної осі внаслідок ураження грибом кореневої системи та викликаючи корозійно-деструктивний тип гнилі (строкату ситову). Зовнішні ознаки ураження, де активно проходить розвиток КГ проявляються в зменшені річного приросту, ажурності крон, укорочені хвої, хвоя втрачає блиск, набуває блідозелений відтінок, легко осипається, пізніше жовтіє, буріє, передчасно опадає. Разом з тим, ослаблене насадження заселене великим та

малим сосновими лубоїдами про, що свідчать маточні та личинкові ходи вказаних шкідників.

Тетерівське лісництво Категорія лісів – рекреаційно-оздоровчі

Квартал 77 виділ 11 площа 0,9 га, склад - 10СЗ, вік - 66 років, повнота - 0.70, бонітет – 1А, середня висота - 25 м, середній діаметр - 26 см, тип лісу – В2ДС. На всій площі виділу спостерігається всихання дерев сосни. Причиною всихання є пошкодження ослабленого деревостану **стовбуровими шкідниками** (великий та малий соснові лубоїди). Запас деревини, що підлягає вирубуванню 160 м³/га.

При обстеженні насадження виявлено ослаблення дерев сосни звичайної (*Pinus sylvestris*). У насадженнях сосни в нижній частині стовбура на обкорованих деревах в районі товстої кори наявні звивисті повздожні маточні та личинкові ходи великого соснового лубоїда (*Tomicus piniperda*). Також на повалених деревах в верхній частині стовбура в районі тонкої кори виявлено поперечні дугоподібні ходи малого соснового лубоїда (*Tomicus minor*). Під проєкціями крон на підстилці знайдено від 10 до 20 шт/м² свіжих пошкоджених пагонів, що свідчить про значну чисельність популяції даних шкідників. Всихання та відмирання дерев зумовлене первинним заселенням великим та малим сосновими лубоїдами. Більшість дерев відносяться до сухостою минулих років (VI-та категорія стану), але разом з тим - зустрічаються дерева, що всохли в поточному році (V-та категорія стану). Такі дерева характеризуються зміною забарвлення глици до рудого, відпрацьовані стовбуровими шкідниками, в наявності часткове опадання кори, дерева зі зламаними кронами, тощо.

Листяні породи дерев, що присутні в насадженнях вражені кореневими та стовбурними гнилями, які викликаються комплексом різних причин: дерева дуба - несправжнім дубовим трутовиком (*Fomitiporia robusta*), який викликає жовто-буру гниль стовбура, дерева берези повислої від трутовика справжнього (*Fomes fomentarius*), клен гостролистий уражений сірчано-жовтим трутовиком (*Oxyporus populinus* (Fr.) Donr), який є причиною виникнення бурої центральної гнилі стовбура. В граба звичайного присутне ураження східчастим раком та несправжнім трутовиком (*Phellinus nigricans*). Трапляється вивалення дерев внаслідок поширення гнилизни в коренях та окоренках. Акація біла всихає внаслідок ураження дерев бурою ядрово-заболонною гниллю, що спричиняє суховершинність та сухобочини, та омолою білою.

Характер перебігу патологічних процесів у цих дерев різний – наявний як комлевий тип прояву та локалізації гнилей (наявність дупел в комлевій та прикореневій частинах стовбурів дерев), так і вершинний – в кронах дерев, що призводить до прояву суховершинності (мікозів), широкого поширення має наявність водяних пагонів, як одного із головних показників ослаблення деревостанів.

Крім вищезгаданого, причинами погіршення санітарного стану обстежених насаджень є ослаблення і всихання дерев внаслідок їх природного старіння, внутрішньовидової та міжвидової конкуренції, несприятливих чинників середовища, що супроводжується заселенням і пошкодженням дерев стовбуровими шкідниками, які є переносниками інших патогенних мікроорганізмів. Разом з тим поодинокі спостерігаються вітровальні, буреломні дерева, дерева з ухилом більше 30 градусів, дугоподібно зігнуті дерева.

В цілому насадження є небезпечними осередками подальшого розповсюдження хвороб лісу та стовбурових шкідників.

Висновки:

На час обстеження вказані негативні чинники призвели до утворення значної кількості сильно ослаблених, відмираючих дерев, свіжого сухостою та сухостою минулих років. Життєздатні дерева I-III категорії стану (без ознак ослаблення, ослаблені та дуже ослаблені) на даних ділянках становлять повноту нижчу критичного показника п.27 Правил.

Поташнянське лісництво:

Кв.103 вид. 23 (2) площа **0,6 га**;

Всього по лісництву: 0,6 гектара.

Тетерівське лісництво

Кв.8 вид. 35 (1) площа **0,2га**;

Кв.77 вид. 11 площа **0,9 га**;

Всього по лісництву: 1,1 гектари.

Комісією визначено необхідність проведення ССР на площі **1,7 гектари** у вище перелічених лісових ділянках з дотриманням санітарних вимог Правил та іншого природоохоронного та лісового законодавства.

Проведення суцільної санітарної рубки та своєчасне вивезення лісопродукції, подрібнення (знищення) порубкових решток у вище перелічених насадженнях Тетерівського надлісництва філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України» буде дієвим заходом стримування розповсюдження комплексу шкідників та хвороб лісу і запобігання виникненню лісових пожеж.

В результаті обстеження виявлено наступні причини розладнання та призначення заходів з поліпшення санітарного стану лісів:

низова пожежа минулих років – 0,6 га;

хвороби лісу – 0,2 га;

стовбурові шкідники – 0,9 гектара.

Залишаються цінні в біоценотичному значенні старі, дуплясті дерева, життєздатні дерева головних лісотворних та інших цінних порід, про що робиться відмітка в лісорубному квитку.

Рекомендації:

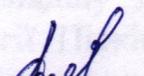
На зрубках, що утворюються після виконання призначених ССР провести лісовідновні роботи шляхом створення лісових культур на площі **1,7 гектари** протягом 2026 року.

Створення лісових культур здійснити згідно з діючими схемами змішування, способами обробітку ґрунту та іншими технологічними особливостями відповідно до лісорослинних умов.

Своєчасне і в повній мірі виконання заходів з поліпшення санітарного стану лісів буде стримувати поширення і розповсюдження стовбурових шкідників та підвищить рівень біологічної стійкості всіх обстежених насаджень та навколишню екологічну ситуацію в цілому.

Осередків карантинних шкідників та хвороб дерев, рослин і тварин, занесених до Червоної книги України, при обстеженні не виявлено.

Підписи комісії:

	Юлія РОЗПАЧЕНЮК
	Катерина СІНІЛЬНИК
	Сергій СІРИК
	Олена СУСЬКА
	Сергій ФЕДОРЕНКО
	Дмитро КЛЕЩ
	Ігор ГАЙДАЄНКО
	Олександр ОБОДЗІНСЬКИЙ

Каротка таксаціяна характерна для лісу, що за санітарним станом потребують ССР, виконаних за допомогою базового лісовпорядкування 2015 року.

Результати обстеження:

Поташанська лісництво
Категорія лісу – експлуатаційна

Квартал 103 видія 23 площа 1,4 га, склад – 10С3+БП+Д3, вік – 33 роки, повнота – 0,75, банітет – 14, середня висота – 27 м, середній діаметр – 20 см, тип лісу – С3БДС, підріст 9ДЧР(Д3, 15 років, висота 7м, 1,3 тис. підріст, відрізок ЮУД, ГРЗ змінюється 0,20). В південно-західній частині видію на ділянці (2) га площа 0,6 га спостерігається велика група сосни. Причиною висихання є обліщення деревостану, виконане минулих років в межах бойових дій. Запас деревини, що містить втрудження – 112 м³/га.